

سباوون خپلواکه ټولنيزه، کلتوري او سياسي خپرونه

د سولي خبرو گډونوالو ته وړانديز

د ۱۳۹۹ لمریز کال د وري په ۲۹ (۲۰۲۰ زیږدیز کال د سپتمبر ۱۹) نیټه د سباوون په اونیزه خپرونه کې چې د افغانستان پر وخت د شپې پر نهه نیمو (۹:۳۰) بجو خپرېږي، لاندنیو میلمنو برخه اخستې وه چې په دوحه، قطر کې یې د سولي مرکچیانو ته بیلابیل وړاندیزونه وکړل. دلته موږ د ټولو میلمنو وړاندیزونه راټول او ترتیب کړي چې تاسې ته یې د غور او لوستلو لپاره درلیرم. هیله مند یو چې دا وړاندیزونه تاسې د خبرو لپاره اغیزمن ثابت شي او کټه ترې واخستلای شئ.

ډاکتر عبدالقیوم مومند

د سباوون خپروني مشر

۱- پوهاند ډاکتر محمدصديق نورزوی

۲- پوهاند ډاکتر محمدعثمان روستار تره کی

۳- مولوي وکیل احمد متوکل

۴- اغلي سايره نورزی

۵- پوهندوی ډاکتر محمدیوسف سلیم

۶- بناغلی غلام جیلاني خواک

۷- انجنیر وحیدالله حلیمي

۸- سناتور باختر امینزی

۹- بناغلی عبدالجبار بهیر

۱۰- بناغلی ولي الله ملکزی

۱۱- بناغلی احمدشاه درانی

۱۲- بناغلی محمدکبیر مومند

سباوون خپلواکه ټولنيزه، کلتوري او سياسي خپرونه

وراندیزونه

- د ټولنيزو او نړيوالو چارو په مورد د مشرتابه ځيني معيارونه خورا مهم دي لکه صحت، اعتقاد، تقوا، علم او وړتياوي، ځکه سالم، اعتدالي او قانوني سياست حکيمانه پلي کول غواړي. کله چې د حل لپاره نيت او اراده وي د بنکېلو خواوو لپاره مدبر او واکمن هياتونه وگومارل شي، له تېرو تجربو څخه په گټه اخیستنه د صالحو منځگرو په مرسته د باور ايجادېدلو، عامه ذهنيت چمتو کېدلو او د خواخوږو مرکچيانو په مټ د سنجولي اجندا په تعقيبولو سره انشاء الله بنه پوهاوی تر سره کېدلای شي.
- په اسلام کې غوره ټاکنه د شوری او بيعت لاره ده.
- طالبان بايد په دې فکر وکړي چې جگړه د افغانانو ترمينځ ده ځکه طالبانو د امريکا سره سوله کړې ده او افغانان بايد نور د دې جگړې قرباني نشي. له دې کبله د خبرو د پرمختگ او بریا په خاطر بايد ژر تر ژره د اوربند اعلان وشي.
- په هغو ولايتونو کې جنگونه نسبتا کم دي، بايد اوربند اعلان شي او په هغو ولايتونو کې چې جنگ ډير دي بايد اورکم اعلان شي.
- عقیده بايد سره کرېنه وي، مگر په حکومت کې بدلون راتللی شي. له دې کبله د لنډمهاله يا عبوري حکومت رامینځته کېدل. د لنډمهاله يا عبوري حکومت خبرې بايد د حکومت د بدلون پورې محدودې وي، نظام بايد وساتل شي.
- د عبوري حکومت غړو ته بايد وخت ورنکړل شي چې په ټاکنو کې برخه واخلي.
- د لويې جرگې له لارې په اساسي قانون او نورو قوانينو کې د تعديلاتو راوستل.
- مشروعيت بايد د افغانانو سره وي او د لويې جرگې له لارې کېدی شي.
- په خپلو نظامونو ټينگار، لکه امارت او جمهوريت د خبرواترو لويه ستونزه ده. نوم مهم نه دی، محتوی مهمه ده. د نظام په اصولو بايد خبرې وشي.
- انحصار لويه ستونزه ده، بايد له مينځه ولاړه شي.
- که تنازل نه رامینځته کړي يوه شورا بايد جوړه شي ترڅو د حل لار پيدا کړي.
- د اوربندمهاله خبرو او مسئلو لپاره نورې خبرې پکار دي. اوسنۍ خبرې نشي کولای دا مسايل کړي.
- د ۴۰ کلني جگړې له کبله د افغانستان اقتصادي بنيادونه يا له مينځه تللي او يا ورته ډير تاوانونه رسيدلي دي. د سولې په خبرو کې اقتصادي پلانونو او پرمختگونو ته بايد ځانگړې پاملرنه وشي او د افغانستان راتلونکې اقتصادي نظام د مختلط اقتصاد پراصولو جوړ شي.
- په ايران او پاکستان کې د ميشتو افغان مهاجرو د بيرته راستنيدو لپاره د عملي پلان د جوړولو تصويب.

سباوون خپلواکه ټولنيزه، کلتوري او سياسي خپرونه

- اسلامي بانکوالۍ ته پراختيا ورکول او اسلامي نظام بايد په ټولنيز اقتصاد درول.
- ۴۰ کلني جگړې ډير نارينه له مينځه وړي او بنځي بېسرپرسته پاتې دي. کله چې د ناروغتيا په وخت کې ډاکټر او روغتون ته ځي نو د محرم د ستونزې سره مخ کيږي. له دې کبله د بنځو لپاره د ځانگړو بنځينه ډاکټرانو، نرسانو او نور طبي پرسونل روزل.
- ميرمنو ته بايد وخت ورکړل شي او د ميرمنو حقوقو ته پام وشي. ميرمنو ته بايد د دويم جنس په توگه ونه کتل شي. د بنځو حقوق بايد وساتل شي. خدای (ج) حضرت ادم (ع) او بي بي هوا ته گډ خطاب کړی دی.
- ځوانانو ته بايد خاصه پاملرنه وشي. درې نيم ميلونه ځوانان بي تعليمه دي.
- د افغانستان د ځمکنۍ بشپړتيا، ملي حاکميت او ملي ارزښتونه بايد تامين شي.
- د ولس د ملي شخصيتونو نه بايد يو بي پرې ملي محور جوړ شي. د دې دريم قدرت اړتيا شته چې په دواړو خواوو فشار راوړي ترڅو په خبرو کې د زغم او تعامل څخه کار واخلي، که کله معامله رامنځته کيږي، مداخله وکړي او د هغې مخه ونيسي ترڅو په واقعي او تلپاتې سوله هوکړه وشي.
- د دين او دولت رول بايد معلوم شي او په راتلونکي نظام کې د علماوو رول وساتل شي.
- د حق العبد مسئله بايد معلومه شي. چاته چې تاوان رسيدلی، بايد تاوان ورکړل شي.
- تعليمي نظام بايد د سياست نه لرې وساتل شي او يو ټيم بايد جوړ شي ترڅو د افغانستان لپاره يو داسې تعليمي نظام رامينځته کړي ترڅو بدلون ته پکې اړتيا رانشي.
- شخص بنوونځي او پوهنتونونه يا بايد بند شي او يا هم د حکومت د کلک نظارت لاندې کار وکړي.
- دواړه خواوې بايد د افغانانو په صفت سره کښيني، نه د پرديو نمايندگانو په توگه.

د سباوون خپرونه او سباوون اونيزه